

**ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ У
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ**

Хоча вже другий навчальний рік завершився в умовах пандемії, в українській освіті все ще дається взнаки неготовність до різкого переходу на дистанційне навчання: брак матеріально-технічної бази, практичний брак навичок роботи в такому форматі на момент переходу у педагогічного складу, а також брак відповідного навчання та методичних рекомендацій про організацію освітнього процесу. Поза тим, бракує і даних, аби критично оцінити стан (не)готовності освітньої системи до дистанційного формату та якість дистанційної освіти на другий рік пандемії. Міжнародні експертні організації розробили за цей час достатньо рекомендацій для організації дистанційного навчання, збереження якості освіти та здоров'я учнівства, студентства та освітян, зокрема значне місце відведено підтримці психологічного здоров'я.

В умовах пандемії, і дистанційного навчання студентство та викладачі можуть переживати проблеми, пов'язані з психічним здоров'ям: підвищення тривожності, депресію, стрес, страх. В Україні не проводили оцінку впливу пандемії на психологічний стан учасників освітнього процесу.

Дослідження показують, що через закриття освітніх закладів і перехід на дистанційне навчання студенти більше часу проводять в ізоляції, не бачаться з друзями, менше часу проводять на вулиці та відчувають погіршення психологічного стану. Відповідно до американського дослідження, проведеного серед студентів, понад 60% відчували погіршення психічного здоров'я, 80% відчували стрес, тривожність, сум, почуття самотності. Через це у здобувачів освіти можуть виникати проблеми з навчанням. Наприклад, однією з найпоширеніших проблем, спричинених пандемією та ізоляцією, з якою стикалися студенти, була складність зосередитися на навчанні. Опитування, проведене Державною службою якості освіти (ДСЯО), також підтверджує, що під час дистанційного навчання мотивація здобувачів освіти є низькою — цю проблему виокремили 40% керівників закладів освіти. За результатами опитування, проведеного в університетах Нідерландів, з'ясувалося, що через пандемію студенти мають проблеми з концентрацією на навчанні, відчувають почуття самотності та переживають зниження настрою.

На національному рівні не було надано рекомендацій щодо того, як закладам освіти надавати психологічну підтримку студентам і педагогам. Окремі рекомендації надавала органи влади на рівні громад й деякі заклади освіти. Так само невідомо, наскільки шкільні й університетські психологи_ні

могли надати відповідну допомогу. Крім того, не було надано рекомендацій щодо того, як батькам підтримувати психічне здоров'я своїх дітей. Одні з небагатьох таких порад надавав ЮНІСЕФ про те, як підтримати дітей під час пандемії, а також як допомогти дитині адаптуватися, якщо вона повертається до очного навчання. Водночас у МОЗ лише підкреслювали актуальність цього питання, але не надавали рекомендацій.

Крім самоізоляції та переходу на дистанційне навчання, на фізіологічний та психічний стан учасників освітнього процесу впливають наслідки перенесеної хвороби COVID-19. Дослідження доводять, що після одужання протягом певного часу як дорослі, так і діти страждають від неврологічних симптомів, серед яких погіршення пам'яті, складність з концентрацією, головний біль і дезорієнтація. Крім цього, люди, котрі перехворіли на коронавірус, схильні до депресії, тривожності та безсоння, що значно погіршує психічний стан. Усі перелічені фактори можуть значно впливати на якість освіти та комфорт учасниць освітнього процесу.

Одна з ключових рекомендацій — це встановлення правил дистанційного навчання, а саме розробка питань, тестів і вправ для моніторингу навчального процесу та надання зворотного зв'язку.